

Jord- och skogsbruksministeriet i Finland
kirjaamo@mmm.fi

ÖVERSÄTTNING

2024-02-22

Remiss om ändringsbehov för fiskestadga. VN/3510/2024, VN3510/2024-MMM-1

Finsk-svenska gränsälvskommissionens remissvar om ändringsbehov för fiskestadga för år 2024

Ministeriet begär utlåtande och motiverade förslag om nödvändiga ändringar i fiskebestämmelserna enligt i §16 i fiskestadgan nämnda förhandlingar med Sverige. Förslag med motivering begärs om det finns behov att ändra fiskestadgan, eller avvika från den med hänsyn till fiskbeståndens tillstånd. Särskilt efterfrågas förslag på nödvändiga förändringar när det gäller hur den under 2023 säsongen observerade svaga laxvandringen skulle reageras på.

Kommissionen tackar för remissen och tar fram följande:

Kommissionen anser att det viktigaste i fiskeförvaltningen är att laxen och siken kan vandra till älven. Reglering av fiske i älven kan inte separeras från det som sker i havet.

Till fiskestadgan borde skapas mekanism som skulle möjliggöra areellt, snabbt reagerande till beståndens svaga tillstånd eller omständigheterna i vattenmiljön, under fiskesäsongen.

Lax

Försiktighetsprincipen ska ligga till grunden när år 2023 var laxvandringen så svag att inte ens utan allt fiske i älven skulle MSY-målet inte nåtts. Även året innan var vandringen svag, så på detta läge med laxbeståndet måste man reagera på, främst i havsfiske. Smoltproduktion i älven har varit stabil. Särskilt skydd borde riktas mot Lainioälvens laxbestånd som vandrar tidigt i älven med tanke på hot mot mångfald i naturen.

Fokus ska riktas på tidsmässiga eller regionala restriktioner i älven. Även möjliga tekniska medel såsom säsongspecifika fiskekvoter eller antalet fiskekort i älven borde övervägas. Dessa saknas i stadgans §16.

Restriktioner i älven ska tillämpas på ett proportionellt balanserat sätt mellan olika fiskemetoder och deras påverkan på det verkliga uttaget av fiskbestånd (fångsterna).

Att Finland börjar laxfisket den 1 maj, när en del genetiskt viktiga laxar vandrar norrut, är inte förvarsbart. Finland och Sverige borde komma överens om gemensam fiskestart i havet, helst så nära den 29 juni med tanke på den pågående kollapsen på laxbeståndet.

Kommissionen anser att senareläggande av fiskestarten till en lördag under vecka 23 är välgrundat och är i linje med majoritets åsikt på ett intressentmöte arrangerat av jord- och skogsbruksministeriet i Torneå i fjol när frågan togs upp. Fisket borde öppnas på dagtid, t.ex. kl. 12 finsk tid istället för midnatt för att höja laxfiskets status för allmänheten och besökare t.ex. med evenemang.

Spinnflugafiske har väckt diskussioner i decennier. Att laxar tar sig ofta loss från krokarna är typiskt för denna fiskemetod. I statistiken från finska Matkakoski ett par år sedan noterades att endast var fjärde lax var krokad på ett tillåtet sätt. I svenska Matkakoski en tredjedel av krokade laxar blev fångade (SLU.aqua.2023.5.4-18).

Kommissionen föreslår att status på spinnflugafisket skulle behandlas mellan staterna som en separat fråga där man tar hänsyn till behandling av djur och förorening som orsakas av krokar, sänken och linor.

Hävning av lax kan påbörjas samtidigt med spöfiske.

Antal dygn för flyt- och kullenät kunde övervägas att vara något mindre, men så att midsommarfisket möjliggörs även i fortsättningen.

Havsöring

Skydd av havsöring har koppling till nätfiske efter sik i havet och således till skyddsåtgärder mot siken. Senareläggning av laxfiske både i havet och i älven skyddar havsöring. Havsöringen borde fortsättningsvis vara fridlyst i älven.

Sik

Siken i Torne älv tillhör i det enda vilda vandringssikbeståndet i Bottenviken. För att skydda sikbeståndet i havet har det inte gjorts tillräckliga åtgärder. Havsfisket har en stor betydelse för status av sikbeståndet.

Kommissionen vill även konstatera att siken är ytterst viktigt även för kontinuiteten av forsfsike, hävning, som är gränsöverskridande kandidat till UNESCOs världsarv.

Tidigare gjorda restriktioner borde noggrant analyseras i förhållande till resultat och rikta restriktionerna rätt och rättvist.

Harr

Som forskarna är även Kommissionen oroad för det svaga harrbeståndet i Muonio- och Torne älvar. Kommissionen stödjar sådana förslag som skyddar harrbeståndet. Det är välgrundat att till exempel en harr som fångats vid pimpelfiske släpps tillbaka till vattnet i bra skick.

Som kommentar till de andra förslagen i remissen anser Kommissionen inte att fiske efter gädda, abborre och harr borde tillåtas efter det allmänna fiskeförbudet träder i kraft den 15 september. Sådant fiske är en hot för laxens lek på hösten och svårt eller rentav

omöjligt att ha tillsyn över under årstiden. Dessa nämnda fiskarter kan man fiska på sjöar.

Sveriges förslag att vid fiske från båt ska antalet spön begränsas till 3 spö per båt är inte relevant i helheten, blir svårt att övervaka och ger inte skydd för fiskarna.

Dessutom önskar Kommissionen att områden där paravanfiske är tillåtet ska definieras i det personliga tillståndet för sådant fiske.

Yttrandet har beretts av kommissionens sekreterare Annika Sallisalmi. Kommissionen har godkänt yttrandet via e-post t.o.m. 2024-02-22. Yttrandet har sparats i ACTA diariehanteringssystem.

Finsk-svenska gränsälvskommisionen

FÖR KÄNNEDOM Havs- och vattenmyndigheten
Länsstyrelsen i Norrbotten
Närings-, trafik- och miljöcentral i Lappland